

Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« 21 » 01 2021 р.

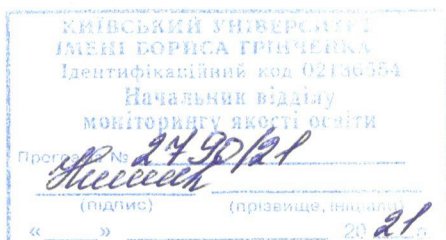
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ

для студентів

спеціальності	035 «Філологія»
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	035.06.01 «Мова і література (китайська)» 035.06.02 «Мова і література (японська)»

Київ – 2021

Розробники:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії

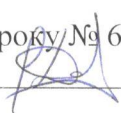
Викладачі:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії

Мартич Руслана Василівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії Історико-філософського факультету

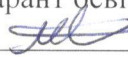
Протокол від 21 січня 2020 року № 6

Завідувач кафедри д. філос. н., проф. Додонов Р.О.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.06.01 «Мова і література (китайська)»

21.01.2020 р.

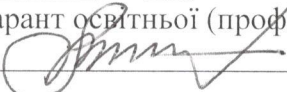
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.06.01 «Мова і література (японська)»

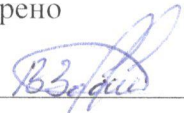
21.01.2020 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

Робочу програму перевірено

21.01.2020 р.

Заступник декана В.М. Завадський

Пролонговано:

на 2020/2021 н.р. (Додонов Р.О.), «15» чэрне 2020 р., протокол № 6

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова навчальна дисципліна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	42	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів з основними напрямками світової та вітчизняної філософської думки, тенденціями формування та розвитку світоглядних парадигм.

Згідно матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми передбачено зв'язок між навчальною дисципліною «Філософські студії» та наступними **компетентностями**:

Світоглядна. Сформованість особистісно-мотиваційних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності; володіння знаннями із своєї дисципліни та здатність побудувати навчальний процес таким чином, щоб досягти високої ефективності процесу навчання; використання ефективних методів та прийомів навчання, оптимальних засобів досягнення поставленої мети; набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування філологічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті; здатність до прийняття самостійних рішень (прагнення до успіху) (ЗК-1).

Громадянська. Здатність жити та взаємодіяти в умовах полікультурного суспільства, керуючись національними, громадянськими та загальнолюдськими духовними цінностями; дотримання етичних принципів як з точки зору професійної

чесності, так і з точки зору розуміння можливого впливу досягнень з філології на соціальну сферу; увага до відмінностей та впливу культури (здатність до культурної чутливості та здатності ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур) (ЗК-2).

Професійні:

філологічна компетенція (розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; розширена і глибока інформаційна обізнаність лінгвістичної проблематики; здатність описати широке коло об'єктів та процесів; здатність аналізувати філологічні явища (лінгвістичні та літературознавчі) з точки зору фундаментальних філологічних принципів і знань; психолого-педагогічна компетенція (володіння знаннями щодо закономірностей розвитку людини, формування психічних процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних якостей особистості) (ФК-1);

психолого-педагогічна компетенція (володіння знаннями щодо закономірностей розвитку людини, формування психічних процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних якостей особистості) (ФК-2).

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-3 – сучасних підходів до аналізу тексту і дискурсу; вміння аналізувати та продукувати тексти різної стилістичної спрямованості основною іноземною мовою;

ПРН-5 – творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.

ПРН-11 – перенести мовні знання та мовленнєві вміння у педагогічну практику;

ПРН-13 – спілкуватися основною іноземною мовою для здійснення професійної і міжособистісної комунікації;

ПРН-15 – вільного володіння іноземною мовою для здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування;

ПРН-18 – здатність вибудовувати прогностичні сценарії і моделі розвитку комунікативних і соціокультурних ситуацій; знання теорії і володіння практичними навичками проектування, конструювання, моделювання освітнього процесу;

ПРН-19 – здатність складати різні види планів для організації процесу навчання іноземною мовою.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль І. Історія філософської думки							
Тема 1. Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві.	10	2	2	-	-	-	6
Тема 2. Давня та середньовічна філософія	10	2	2	-	-	-	6
Тема 3. Філософія Нового часу	10	2	2	-	-	-	6
Тема 4. Сучасні філософські течії	12	4	4	-	-	-	4
Модульний контроль	3						
Разом за змістовим модулем 1	45	10	10		-	-	22
Змістовий модуль ІІ. Теоретична філософія							
Тема 5. Філософське розуміння світу. Проблема свідомості в філософії.	10	4	2	-	-	-	4
Тема 6. Сутність і структура пізнавального процесу.	10	2	2	-	-	-	6
Тема 7. Діалектика як методологія пізнання.	10	2	2	-	-	-	6
Тема 8. Проблема людини в філософії	12	4	4	-	-	-	4
Модульний контроль	3						
Разом за змістовим модулем 2	45	12	10	-	-	-	20
Семестровий контроль	30						
Усього годин	120	22	20	-	-	-	42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Становлення філософії як типу світогляду

Тема 1. Світогляд як духовно-практичне засвоєння світу. Протофілософські студії

Поняття «філософія». Місце філософії в самопізнанні людини. Основні джерела філософії: міфологія та релігія. Структура світогляду. Типи світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння.

Філософські студії як історія філософської думки - символ сходження до вершин людського самопізнання. Стародавня філософія як зародок і колыска всіх наступних типів філософії. Людина - змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії.

Давньоіндійська протофілософія. Ведичний період: самхіти (веди), брахмани, араньяки. Тексти Упанішад. Героїка Махабхарати та Рамаяни. Антиведичні релігійно-філософські школи: джайнізм, буддизм, чарвака, лоаята. Теїстика Бхагавадгіти. Класичні індійські філософські системи: санкхья, йога, міманса, веданта, ньая, вайшешика. Поняття карми як закону морального воздаяння.

Давньокитайська протофілософія. Стародавні літературні пам'ятки «Шу цзин», «Ши цзин», «І цзин». Конфуціанство та його першоджерело «Лунь Юй». Лао-цзи та його «Дао де дзин». Моїзм та «Мо-цзи». Школа легістів та «Хань Фей-цзи».

Тема 2. Античні філософські студії

Виникнення європейської філософії як особливого типу мислення.

Досократична філософія. Мілетська школа: твори Фалеса, Анаксимандра, Анаксімена. Вчення Геракліта Ефеського. Еліати та Елейська школа: твори Ксенофана, Парменіда, Зенона, Меліса. Піфагор та піфагорійці. Натурфілософія Емпедокла та Анаксагора. Давньогрецький атомізм: твори Левкіппа та Демокріта.

Класичний період давньогрецької філософії. Софісти: старші – Протагор, Ксеніад, Горгій, Продік, Гіппій, молодші – Алкідам, Пол, Каллікл, Фразімах.

Філософські системи Сократа, Платона та Аристотеля.

Елліністична філософія. Вчення Епікура. Перипатетики. Академія Платона. Стоїцизм та епікуреїзм.

Римська антична філософія: специфіка та особливості. Римський стоїцизм: вчення Сенеки, Епіктета, Марка Аврелія. Римський епікуреїзм: вчення Тіта Лукреція Кара. Римський скептицизм: вчення Секста Емпірика. Неоплатонізм: вчення Плотіна, Порфирія, Ямвліха, Прокла.

Змістовий модуль 2. Розвиток філософського знання як системи відношень «людина-світ»

Тема 3. Філософські середньовічні студії та епохи Відродження

Християнська філософія II-VI ст. Середньовічна патристика: апостольський період; епоха апологетів – Тертуліан, Арнобій, Лактанцій, Климент Олександрійський, Ориген; зріла патристика. Західна патристика: Ієронім, Амвросій

Медіоланський, Аврелій Августин. Східна (візантійська) патристика: Василій Великий, Григорій Богослов, Григорій Ниський, Афанасій Олександрійський, Іоан Златоуст, Максим Ісповідник, Іоан Дамаскін, Михаїл Псел, Григорій Палама. «Ареопагітики» Псевдо-Діонісія Ареопагіта.

Середньовічна філософія VII-XIV ст. Схоластика. Схоластичний реалізм: Ансельм Кентерберійський, Гольйом із Шампо, Аврелій Августин. Схоластичний номіналізм: Росцелін, П'єр Абеляр, Беренгард Турський. «Сума теології» Томи Аквінського. Теорія подвійної істини Вільяма Оккама.

«Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона. «Поученіє» Володимира Мономаха.

Арабська середньовічна філософія: аль-Фарабі, Ібн Сіна, Ібн Рушд.

Гуманізм філософії епохи Відродження. Неоплатонічний гуманізм: Ніколай Кузанський, Джордано Бруно, Марсіліо Фічіно, Пико делла Мірандола. «Государь» Ніколо Макіавеллі. Філософія Еразма Роттердамського. «Утопія» Томаса Мора. «Досліди» Мішеля Монтеня.

«Напучення польському королеві...» Станіслава Оріховського-Роксоляна. «Аристотелівські проблеми або Питання про природу людини» Касіяна Саковича.

Тема 4. Філософські студії Нового часу та доби Просвітництва

Емпіричний матеріалізм Френсіса Бекона. Дуалізм Рене Декарта. «Левіафан» Томаса Гоббса. Пантеїзм Бенедикта Спінози. Матеріалістичний сенсуалізм Джона Локка. «Монадологія» Готфріда Лейбніца.

Суб'єктивний ідеалізм Джорджа Берклі та Девіда Юма. «Філософські листи» Франсуа Марі Аруе Вольтера. «Система природи» Поля Анрі Гольбаха.

Французька «Енциклопедія» та енциклопедисти: Дені Дідро, Клод Адріан Гельвецій, Поль Анрі Гольбах, Шарль Луї Монтеск'є, Жан-Жак Руссо.

«Сад божественних пісень» Григорія Сковороди.

Тема 5. Філософські студії німецької класичної філософії та нової філософії XIX століття

Іммануїл Кант та його «Критика чистого розуму» та «Критика практичного розуму». Філософія класичного ідеалізму Іоана Готліба Фіхте. Система філософії Фрідріха Шеллінга. Філософська система Гегеля: «Феноменологія духу», «Наука логіка», «Енциклопедія філософських наук», «Філософія права».

Антропологізм філософії Людвіга Фейєрбаха. Діалектичний матеріалізм Карла Маркса та Фрідріха Енгельса: «Тези про Фейєрбаха», «Злиденність філософії», «Діалектика природи», «Людвіг Фейєрбах та кінець німецької класичної філософії».

Артур Шопенгауер та його «Світ як воля та уявлення». «Курс позитивної філософії» Огюста Конта. «Страх і трепет» Сьорена К'єркегора. Філософія життя Фрідріха Ніцше. Інтуїтивізм Анрі Бергсона. Емпіріокритицизм Ернста Маха та Рихарда Авенаріуса. Феноменологія Едмунда Гуссерля. Психоаналіз Зигмунда Фрейда. «Протестантська етика...» Макса Вебера. Прагматизм Чарлза Спенсера Пірса та Вільяма Джемса.

«Філософія серця» Памфіла Юркевича. «Кобзар» Тараса Шевченка. Філософська спадщина Бориса Дмитровича Грінченка.

Змістовий модуль 3. Філософська палітра сучасного світу

Тема 6. Основні напрямки філософських студій в ХХ – на поч. ХХІ ст.

Лінгвістичні дослідження Людвіга Вітгенштайна. Аналітична філософія Бертрана Рассела. «Відкрите суспільство та його вороги» Карла Поппера. «Смисл та призначення історії» Карла Ясперса. «Буття і час» Мартина Гайдеггера. «Буття і ніщо» та «Екзистенціалізм як гуманізм» Жана-Поля Сартра. «Есе про абсурд» та «Бунтівна людина» Альбера Камю. Філософська антропологія Макса Шелера. «Я та Ти» Мартина Бубера. «Структурна антропологія» Клода Леві-Стросса. «Феномен людини» П'єра Тейяра де Шардена. «Втеча від свободи» та «Мати чи бути» Еріха Фромма. «Істина та метод» Ганса-Георга Гадамера. «Слова і речі» та «Історія сексуальності» Мішеля Фуко. «Існування і герменевтика» та «Людина як предмет філософії» Поля Рікера. «Структура наукових революцій» Томаса Куна. Трансцендентальна семіотика Карла-Отто Апеля. Постструктуралізм Жака Дерріди. «Прагматизм, релятивізм та ірраціоналізм» Ричарда Рорті. «Людські якості» Ауреліо Печчеї.

Тема 7. Філософія в житті сучасної людини

Фундаментальне значення проблеми буття в філософії. Основні виміри буття: буття речей, природи, людини, духовного і соціального. Світ як всеохоплююча реальність. Єдність природи, суспільства і людини, матеріального буття і людського духу. Практичні витоки людського поділу реальності на об'єктивну та суб'єктивну. Реальність буття та небуття.

Свідомість людини як духовний спосіб орієнтації людини в реальності буття. Свідомість і мова. Структура та функції свідомості. Суспільна свідомість.

Проблема пізнання у філософії. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Пізнання і знання. Проблема істини. Практика як критерій істини.

Поняття суспільства у філософії. Основні підходи до розуміння суспільства. Історична різноманітність і єдність типів суспільства. Формація і цивілізація. Сучасні концепції суспільного розвитку, його критерії. Рушійні сили історичного розвитку. Роль і місце особи в історії.

Філософська концепція людини. Сутність людини. Праця і мова - фактори становлення й розвитку людини. Типологія особи. Сенс життя людини.

Цінності як визначальні характеристики людського буття. Людина в системі цінностей. Структура цінностей. Цінність як ядро духовного світу людини. Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини.

Глобальні проблеми людства і людина: екологічний і моральний імперативи виживання людства.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	5	5	6	6
2	Відвідування семінарських занять	1	5	5	5	5
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	5	50	5	50
5	Індивідуальне завдання	30	-	-	-	-
6	Опрацювання фахових видань	10	-	-	-	-
7	Написання реферату	15	-	-	-	-
8	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
9	Виконання тестового контролю	10	-	-	-	-
10	Лабораторне заняття (допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
11	Творча робота (в т.ч. есе)	20	-	-	-	-
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	105	-	106
	Коефіцієнт	60	60/211=0,28			

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.		22	20
1	В контексті першої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	6	5
2	В контексті другої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	6	5
3	В контексті третьої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	6	5
4	В контексті четвертої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	4	5
Змістовий модуль 2.		20	20

5	В контексті п'ятої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	6	5
6	В контексті шостої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	4	5
7	В контексті сьомої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	6	5
8	В контексті восьмої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	4	5
Разом		42	40

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. За формою модульні завдання є тестовими.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення:

Письмова. Екзаменаційний білет складається з 2 завдань, які включають теоретичні питання.

Максимальна кількість балів:

40 балів.

Критерії оцінювання:

За відповідь на теоретичні питання:

40 балів – Критичний аналіз суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Повний виклад фактів, ідей, результатів відповіді в логічній послідовності. Якісний аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Повна доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження;

30 балів – Спроби критичного аналізу суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Виклад в основному фактів, ідей, результатів відповіді.

Частковий аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження;

20 балів – Некритичний аналіз суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Частковий виклад фактів, ідей, результатів відповіді в логічній послідовності. Спроби аналізу сучасного стану дослідження проблеми. Часткова доказовість висновків, спроба обґрунтування власної позиції, визначення перспектив дослідження;

10 балів – Спроби некритичного аналізу суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Набір фактів, ідей, результатів відповіді без логічної послідовності. Наявність висновків, спроба обґрунтування власної позиції;

0 балів – Відсутність аналізу суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Хаотичний виклад деяких фактів, ідей, результатів відповіді без логічної послідовності. Відсутність аналізу сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Відсутність висновків, обґрунтованості власної позиції, пропозицій щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Світогляд, його сутність та структура. Історичні типи світогляду.
2. Філософія та її місце в системі знань. Основне питання філософії.
3. Давньоіндійська філософія (ортодоксальні та неортодоксальні школи).
Філософські школи Стародавнього Китаю.
4. Антична філософія: загальна характеристика, періодизація, основні напрями і школи.
5. Античний атомізм (Демокрит, Епікур, Тит Лукрецій Кар).
6. Антропологічний переворот в античній філософії: софістика та Сократ.
7. Ідеалізм Платона. Вчення про ідеї та теорія пізнання. Вчення Платона про ідеальну державу.
8. Філософія Аристотеля. Метафізика й теорія пізнання.
9. Загальна характеристика головних шкіл елліністичної філософії (кінізм, стоїцизм, скептицизм).
10. Філософія неоплатонізму.
11. Зародження християнської філософії. Апологетика та патристика. Філософія Августина Аврелія.
12. Середньовічна філософія. Реалізм і номіналізм.
13. Тома Аквінський як систематизатор схоластики. Проблема взаємин віри і розуму.
14. Натуралістичний пантеїзм епохи Ренесансу (Н. Кузанський, Н. Коперник, Дж. Бруно). Політична філософія Н. Макіавеллі.
15. Механістичний метафізичний матеріалізм Нового часу. Ф. Бекон як фундатор емпіричної філософії.
16. Філософське вчення Т. Гоббса і Дж. Локка. Англійський агностицизм.

17. Філософія раціоналізму Р. Декарта, пантеїзму Б. Спінози та монадологія Ляйбніца – головні філософські доктрини європейської філософії XVII століття.
18. Філософія французького Просвітництва.
19. Філософія І. Канта.
20. Суб'єктивно-ідеалістична філософія Й.Г. Фіхте, Шелінга.
21. Філософська система Гегеля.
22. Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха.
23. Наростання ірраціоналістичних тенденцій у філософії XIX – XX ст.
24. «Філософія життя» А. Шопенгауєра та Ф. Ніцше.
25. Філософія позитивізму та його еволюція (класичний позитивізм, махізм).
26. Філософія марксизму та неомарксизму.
27. Лінгвістичний поворот в сучасній філософії. Л. Вітгенштайн.
28. Феноменологія Е. Гуссерля.
29. Філософія екзистенціалізму та постекзистенціалізму. (С. К'єркегор, К. Ясперс, Г.Марсель, Ж.-П. Сартр, А. Камю).
30. Еволюція структуралізму. Структуралізм та постструктуралізм (К.Леві-Строс та М.Фуко)
31. Герменевтика як філософія розуміння і методологія гуманітарного пізнання.
32. Проблема несвідомого в теорії З. Фрейда. Філософія психоаналізу. Неофрейдизм (К.Г. Юнг, Е. Фромм)
33. Основні риси сучасної аналітичної філософії.
34. Філософія постмодернізму.
35. Характерні риси української філософії. Києво-руське «любомудріє».
36. Філософія в Україні в XVII-XVIII ст. Києво-Могилянська Академія (Ф. Прокопович, І. Гізель, І. Галятовський).
37. Філософські ідеї Г.С. Сковороди.
38. Філософія національної ідеї в Україні XIX – початку XX століть (Т. Шевченко, М. Костомаров, П. Куліш, П. Юркевич, О. Потебня).
39. Філософські та суспільно-політичні погляди І. Франка, М. Драгоманова, М. Грушевського.
40. Сутність філософського вчення про буття та форми його прояву.
41. Поняття «матерії» в філософії. Сучасна наукова картина світу.
42. Філософський зміст понять «простору» та «часу». Категорія «рух» в філософії.
43. Категорії філософії та їх характеристика.
44. Філософське вчення про зв'язки та розвиток. Поняття «закону» в філософії.
45. Закони діалектики та їх характеристика.
46. Проблема людини в різних філософських парадигмах. Сенс життя та місце людини в світі.
47. Філософські проблеми антропосоціогенезу. Біологічне та соціальне в людині.
48. Особистість як суб'єкт суспільства, її соціальні риси та потреби.
49. Структура та функції свідомості. Мислення та мова.
50. Суспільна свідомість та її види.
51. Проблема пізнання в філософії. Діалектичний характер пізнавального процесу.
52. Діяльність людини. Структура діяльності. Практика як спосіб освоєння світу.
53. Філософське вчення про істину та її критерії. Діалектика абсолютної та відносної істини.

54. Поняття суспільства та його структура. Філософські концепції суспільства.
55. Соціальні процеси та соціальне пізнання.
56. Географічне середовище та суспільство. Географічний детермінізм.
57. Економічна сфера життєдіяльності суспільства. Діалектика продуктивних сил та виробничих відносин.
58. Соціальна сфера життя суспільства. Основні форми соціального буття людини: сім'я, етнос, клас.
59. Політико-правова сфера життєдіяльності суспільства. Держава, її форми та функції. Роль норм права в житті суспільства.
60. Філософія культури. Дихотомія культури і цивілізації.
61. Мораль, релігія, мистецтво як особливі сфери взаємодії людей в суспільстві.
62. Філософія історії. Проблеми векторної спрямованості суспільного розвитку та суспільного прогресу. Есхатологічні мотиви існування суспільства.
63. Глобальні проблеми сучасності: сутність, витоки, шляхи вирішення.
64. Футурологія як філософська наука про майбутнє. Соціальне передбачення та глобальне прогнозування: форми та методи.

6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., із них: лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 42 год., модуль. контр. – 6 год., семестр. контр. – 30 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. Історія філософської думки (105 балів)				Змістовий модуль 2. Теоретична філософія (106 балів)			
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8
Лекції (теми, бали)	Тема 1. Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві (1 бал)	Тема 2. Давня та середньовіч на філософія (1 бал)	Тема 3. Філософія Нового часу (1 бал)	Тема 4. Сучасні філософсь кі течії (2 бали)	Тема 5. Філософське розуміння світу. Проблема свідомості в філософії (1 бал)	Тема 6. Сутність і структура пізнавально го процесу (2 бали)	Тема 7. Діалектика як методологі я пізнання (1 бал)	Тема 8. Проблема людини в філософії (2 бали)
Семінарські заняття (теми, бали)	Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві (10+1 бали)	Давня та середньовіч на філософія (10+1 бали)	Філософія Нового часу (10+1 бали)	Сучасні філософсь кі течії (20+2 бали)	Філософське розуміння світу. Проблема свідомості в філософії (10+1 бали)	Сутність і структура пізнавально го процесу (10+1 бали)	Діалектика як методологі я пізнання (10+1 бали)	Проблема людини в філософії (20+2 бали)
Самостійна робота	Самостійна робота до першої теми (5 балів)	Самостійна робота до другої теми (5 балів)	Самостійна робота до третьої теми (5 балів)	Самостійна робота до четвертої теми (5 балів)	Самостійна робота до п'ятої теми (5 балів)	Самостійна робота до шостої теми (5 балів)	Самостійна робота до сьомої теми (5 балів)	Самостійна робота до восьмої теми (5 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)				МКР 2 (25 балів)			
Семестровий контроль	Екзамен							

8. Рекомендовані джерела

Першоджерела

1. Аристотель. Сочинения в 4т. - М., 1984.
2. Бердяев Н. Самопознание. Русская идея. -М.: Издательство «ЭКСМО», 2009. -704с.
3. Бэкон Ф. Сочинения: В 2 т. - М. 1988.
4. Гегель Г.В.Ф. Феноменология духа. -СПб., 1994.
5. Декарт Р. Сочинения: В 2т. - М., 1994.
6. Кавелин К.Д. Наш умственный строй. - М., 1989.
7. Кант И. Трактаты. - СПб., 1996.
8. Киреевский И.В. Критика и эстетика. - М., 1987.
9. Лейбниц Г.В. Сочинения: В 4 т. - М., 1983 — 1989.
10. Ломоносов М.В. Избранные философские произведения. - М., 1980.
11. Макиавелли Н. Сочинения. - СПб., 1998.
12. Маркс К. К критике политической экономии. Предисловие // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. Т. 13. -М., 1985.
13. Николай Кузанский. Сочинения в 2т. -М., 1979— 1980.
14. Платон. Собрание сочинений в 4т. - М., 1990— 1994.
15. Сартр Ж. - П. Бытие и ничто. Опыт феноменологической онтологии. - М., 2000.
16. Соловьев В. С.Оправдание добра. Нравственная философия. - М.: Академический проект, 2010. -672с.
17. Спиноза Б. Об усовершенствовании разума: Сочинения. - М. —Харьков, 1998.
18. Фихте И.Г. Сочинения в 2 т. - СПб., 1993.
19. Флоренский П.А. Столп и утверждение истины. - М., 1990.
20. Фрагменты ранних греческих философов. - М., 1989. Ч. 1
21. Хайдеггер М. Бытие и время. -М., 1997.
22. Хомяков А.С. Полное собрание сочинений. -Т. 1-8. - М. 1985.
23. Шеллинг Ф.В.И. Сочинения в 2 т. - М., 1987.
24. Шестов Л. Избранные произведения. - М., 1993.
25. Энгельс Ф. Диалектика природы. //Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. -Т. 20. -М., 1985.
26. Эпикур. Письма. Главные мысли // Лукреций. О природе вещей. - М., 1983
27. Эразм Роттердамский. Философские произведения.- М., 1986.
28. Ясперс К. Смысл и назначение истории. -М., 1991.

Основна

1. Алексеев В.О. , Мальшина, Н. А. Философия. Конспект лекций. —М.: Издательство «ЭКСМО»,2007. -160с.
2. Асмус В. Ф. Античная философия (история философии). Учебник для ВУЗов. - 3-е изд.- М.: Высш. шк., 2003.-400с.
3. Гриненко Г.В.История философии: Учебник. — М.: Юрайт-Издат, 2006.
4. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия. — 2-е изд. испр. и доп. — М.: Айрис-Пресс, Рольф, 2001.
5. Евлампиев И.И. История русской философии: Для вузов. — М.: Высшая школа, 2002.
6. Замалеев А.Ф. Лекции по истории русской философии XI-XX вв. — СПб. Летний сад, 2001.
7. Зотов А.Ф. Современная западная философия: Учебное пособие для вузов. — М.: Высшая школа, 2001.
8. Иконникова Г. И., Иконникова Н. И. Философия Древнего мира. - М.: ЮНИТИ, 2010.- 247с.
9. Катаева О. В. Философия. Учебное пособие. —Ростов н/Д.: Феникс, 2010.- 384с.
10. Кисиль В.Я., Рибери В.В. Галерея античных философов. — В 2-х т. — М., 2002.
11. Кохановский В. П., Яковлев В. П. История философии. - Ростов н/Д.: Феникс, 2008.- 731с.

12. Кузнецов В.Н. Немецкая классическая философия: Учебник. – 2-е изд. – М.: Высшая школа, 2003.
13. Маслин М.А. История русской философии. –М.: Издательская группа АСТ, 2008.- 638с.
14. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні. – К.: «Вища школа», «Знання», 1999. – 543 с.
15. Родчанин Е. Г., Колесников В. И. Философия для технических вузов (исторический и систематический курс). –М.: Издательский дом Дашков и К., 2007. -431с.
16. Романов Ю.И., Сандулов Ю.А. Краткая история философской мысли: Учебное пособие для вузов. – СПб.: Лань, 2002.
17. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии. – М.: ВЛАДОС, 2001.
18. Соколов В.В. Европейская философия XV-XII веков: Учебное пособие для вузов. – М.: Высшая школа, 2003.
19. Соколов В.В. Средневековая философия: Уч. пос. – 2-е изд.. – М.: Эдиториал, 2001.
20. Спиркин А. Г. Философия. Учебное пособие для вузов. – М.: Юрайт-Издат, 2010.- 832с.
21. Философия: Учебное пособие для высших учебных заведений./Отв. ред. В. П . Кохановский.-Изд.19-е.-Ростов н/Д.: Феникс, 2009.- 575

Додаткова

1. Алексеев П. В. Хрестоматия по философии. - М., 2000.
2. Антология Античной философии/Сост. С.В. Перевезенцев. –М.:ОЛМА-Пресс, 2001.
3. Антология Средневековой мысли: Теология и философия европейского Средневековья. – В 2-х т. – СПб.: Изд-во РХГИ, 2002. Т.2. -
4. Антология философии Средних веков и эпохи Возрождения. /Сост. С.В.Перевезенцев. – М.: ОЛМА-Пресс, 2001.
5. Больнов О.Ф. Философия экзистенциализма: Философия существования/ Пер. с нем. – СПб.: Лань, 1999.
6. Бохенский Ю.М. Современная Европейская философия. – М.: Научный мир, 2000.
7. Галактионов А.А., Никандров П.Ф. Русская философия XI-XIX веков. - Л., 1989.
8. Губман В.Л. Смысл истории: очерки современных западных концепций. - М., 1991.
9. Канке В.А. Философия. Исторический и систематический курс: Учебник. - М., 1996.
10. Томпсон М. Восточная философия/ Пер. с англ. – М.: ФАИР-Пресс, 2002.
11. Философия эпохи Возрождения и Реформации. – СПб., 1996.